

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2015. február 22.
(vasárnap)

Horváth Géza

FEGYELEM, FIGYELEM

Énekek: 155, 663, 466, 256, 656

Lekció: Ézsaiás 58,1-11

Alapige: Ézsaiás 58,5a
Ilyen az a böjt, amely nekem tetszik?

Imádkozzunk!

Drága Urunk, azt kértük az énekekben, hogy légy közöttünk, kik imádásodra jöttünk. Köszönjük, hogy abban a bizonyosságban tehetjük ezt, hogy ígéreted szerint ott vagy, ahol a te nevedben vannak együtt. Ahol téged imádnak, dicsőítenek, magasztalnak. Ahol isteni felségedet, fenségedet, dicsőségedet tudják, érik, szeretik és szolgálják.

Szeretnénk úgy együtt lenni ezen a ma délelőttön, mint a te néped. Előtted énekelve, hozzád könyörögve, igédet értve, hallva, komolyan véve, mint akik mindenben a te dicsőségedet akarják szolgálni és munkálni.

Szeretnénk úgy együtt lenni, Urunk, hogy semmi másért nem jöttünk. Nem egy kis nyugalmat, egy kis békét kívánunk, hanem azt a békét, amelyet a világ nem adhat, azt a nyugalmat, amely tőled jön, a veled és benned való életnek csodájában bontakozik ki.

Köszönjük, hogy az elmúlt hét napjain is áldott jelenlétedet érezhettük és élhettük meg. Köszönjük, hogy sasszárnyakon hordoztál bennünket, vezéreltél, bajunkban védtél, pedig nem voltunk rá méltók, nem voltunk rá érdemesek. Köszönjük, hogy Jézus Krisztusért könyörülsz rajtunk naponként, és Őérte terjesztet ki ránk irgalmasságodat.

Áldunk téged változhatatlan hűségédért, irántunk való jóindulatodért, és az egész világhoz való jóakaratedért. Könyörülj meg rajtunk, Urunk, hogy a bűntől megtisztulva szálljon fel imánk. Ezért kérünk: tisztíts meg, moss meg bennünket. Szeretnénk úgy kérni, mint Péter: ne csak a lábamat, moss meg egészen

bennünket, hogy így álljunk előtted, mint megváltott, megszentelt, újból és újból bűneinktől megtisztított néped.

Jézus Krisztusért, a mi Urunkért kérünk.

Ámen.

Igehirdetés

Ha valaki ma reggel kinyitotta a Bibliaolvasó kalauzt — remélem, sokan kinyitották ma reggel —, hogy a napi igét elolvassák, azok azt láthatták, hogy a mai naphoz az van írva: böjt első vasárnapja. Más vallásokban is szerepel a böjt, mint valamilyen előírás, kötelezvény, mint valamilyen cselekedet.

A Szentírásban is olvasunk erről több helyen, viszont amiért én ezt az igét kaptam ma délelőttre, azért van, mert ez a fogalom: a böjt fogalma, annyira eltorzult, annyira idegen lett a Szentírástól és Isten gondolkozásmódjától, hogy foglalkoznunk kell vele.

Egyébként is sokszor kérdezik tőlünk: nektek, reformátusoknak, mit jelent a böjt? Böjtöltök-e, ha nem, miért nem? Ha igen, akkor hogyan? Van, akiknek egy időszakra korlátozódik a böjt. Böjt első vasárnapja, és sokan arra gondolnak, hogy ez a húsvétot megelőző negyven nap a böjt ideje. Vannak, akiknek egy napra korlátozódik.

Én olyan református vidéken születtem, ahol csak a nagypénteket kellett megtartani, és nagypénteken kellett tartózkodnunk a hústól. Emlékszem, hogy gyerekként én is hűségesen pattogtattam a kukoricát, mert eleget akartam tenni ennek az előírásnak. Vannak, akik semmilyen böjtöt nem tartanak, mert azt mondják: nem az fertőzti meg az embert, ami bemegegy a száján, hanem az, ami kijön.

A hét elején elhatároztam, hogy a mai vasárnapon nem a böjtről fogok beszélni, de látjátok, ilyenek az elhatározásaink, és nagyon jó, hogy így van, mert Isten tudja, hogy miről akar szólni, és nem én, és nem mi. Kedden egy kis körben elolvastuk ezt az Ézsaiás könyve 58. fejezetét, és újból hangsúlyos lett nekem ebből a fontos és nagyon szép igéből néhány gondolat.

Isten azt mondja ebben az igében: „Ilyen az a böjt, amely nekem tetszik?” A 6. versben pedig azt mondja: „Nekem az olyan böjt tetszik... és leírja és elmondhatja Ézsaiáson keresztül, hogy milyen az a böjt, ami neki tetszik.

Izrael népe akkor ott, úgy látszik, olyan böjtöt művelt, amely Istennek nem tetszett. „Ilyen az a böjt, amely nekem tetszik?” — és leírja, milyen az, ami neki tetszik. Azt mondhatjuk: van olyan böjt, hiába írja elő valamilyen vallásos, felekezeti előírás, amely Istennek nem tetszik. Amelyre azt mondja Isten: művelhetitek, de nekem nem tetszik. Ugyanakkor van olyan böjt, ami neki tetszik: a hívő szív vágya pedig a Kolossé 1,21 fényében: Járjunk méltóan az Úrhoz, teljes tetszésére. A hívő ember tehát minden dolgában Istennek akar tetszeni. Nem embereknek, nem emberi előírásoknak akar megfelelni, hanem arra törekszik, hogy kedvesek legyünk az Úrnak.

Érdekes, hogy az Ézsaiás könyvének 58. fejezete, ahol sokat olvasunk a böjtről, hogyan kezdődik. Úgy, hogy Isten azt mondja a prófétának: „Kíálts, ne

sajnáld a torkod! Harsogjon hangod, mint a kürt! Mondd meg népemnek, hogy mi a bűne, Jákób házának, hogy mi a vétke!” — Utána elmondja, mi a bűne és mi a vétke. A rosszul értelmezett és a helytelenül végbe vitt böjt volt ott és akkor a népnek az a bűne, amelyet Isten nem hagy szó nélkül.

Amikor ezt a fejezetet elolvastuk kedden, két szó erősödött meg bennem. Ez a két szó ugyan nem szerepel ebben az igeszakaszban, de mégis, ha az igeszakasz értelmét nézzük, elmondható, hogy ez a két szó igen fontos. Az egyik: fegyelem, a másik: figyelem. Legyen tehát ez a két szó meghatározó nekünk, és így figyeljünk az Ézsaiás könyve 58. fejezetére: fegyelem és figyelem.

Mit jelent az ige szerint: fegyelem? A Szentírásban azt jelenti, hogy Isten által felállított szabályhoz, rendhez, valami elvárthoz tartja magát az ember. Az iskolában a fegyelem mit jelentene, ha lenne? Azt, hogy az iskolának megvannak az írott vagy íratlan szabályai, amelyben többek között elsősorban az is szerepel, hogy 45 percig figyelni kell. Addig nem lehet beszélgetni, levelezni a másikkal, nem lehet játszani, hanem helyünkön ülve aktívan részt kell venni az óra menetében. Figyelni, tanulni, ha kell, írni vagy éppen olvasni. — ez a fegyelem. Amelyik gyermek fegyelmezetlen, azt fegyelmezni kell, vagyis a fegyelmezetlenség azt jelenti: eltér ettől a szabálytól, a fegyelmezés pedig azt jelenti: visszaszorítani ezek közé a szabályok közé a tanulót.

Valahogy így van a Szentírásban is, ha a mai igeszakaszt: Ézsaiás könyve 58. fejezetét megnézzük. Itt Isten elmondja: a nép fegyelmezetlen lett. Nemcsak most mondja, nagyon sokszor, de ez a fegyelmezetlenség most az volt, hogy nem úgy és nem aszerint végezték a böjtöt, ahogy Isten gondolta, ahogyan azt az Úr szeretné, ahogy az neki kedves lenne. Eltértek ettől, ezért Isten szeretné visszatéríteni őket az eredeti elvárt állapothoz. Isten ebben az igében elmondja, mi az elvárt állapot. Mi az, amit Ő vár el. Teljesen lényegtelen, hogy mit várnak el mások, mit vár el az egyház, mit várnak el a vallás képviselői, a hívő embernek egyetlen kérdése van: te mit vársz el, Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem? Ezért szól bele népe életébe, mert a fegyelmezetlenség az Úr által elvárt állapottól való elhajlást jelent.

Itt az ige lényege: Isten elmondja: mit csináltok ti, és elmondja: mit várok el én. Mivel ez a kettő nincs összhangban egymással, ezért ti szüntessétek meg azokat a cselekedeteket, mert én, az Úr, meg nem változom. Tehát Istennek szabályai, elvárásai örök törvények. Azt mondja: Ő nem változik meg. Nála nincs változás vagy változásnak árnyéka.

Azt mondja Isten a következő versben: Miért böjtölünk — mondják —, ha te nem látod meg, miért gyötörjük magunkat, ha nem akarsz tudni róla? De hiszen ti a böjti napokon is megtaláljátok kedvteléseketek, mert robotosaitokat hajszoljátok. Hiszen pörölve és veszekedve böjtöltök, sőt bűnösen, ököllel verkedve. Nem úgy böjtöltök, ahogyan ma illenék, nem úgy, hogy meghalljam hangotokat a magasságban.”

Tudniillik a nép minden vallásos cselekedetével önmagát akarta fényezni. Milyen nagyszerűek, mennyire betartanak dolgokat, mennyire komolyan veszik. Isten pedig belenéz a szívükbe, és azt mondja: a böjti napokon is pö-

rölve, veszekedve böjtöltök. Micsoda lelkület és milyen indulat munkálkodik bennetek!

Sokszor úgy akart Izráel böjtölni, hogy lássák az emberek, hogy dicsérjék őket. A farizeusok meg az írástudók különösen előljártak azokban a dolgokban, amelyekre nézve várták, hogy majd őket elismerik, majd őket megdicsérik. Az Úr azonban nem megdicséri őket, hanem fegyelmezi őket. Az Úr nem vállon veregeti őket, hanem azt mondja: térjetek meg! Azt mondja Ézsaiás prófétának: hirdesd népemnek, hogy mi a bűne, Jákób házának, hogy mi a vétke. Tudniillik a helytelenül értelmezett isteni elvárás, ez a bűn. Az Isten szabályától való eltérés. Így is szoktuk mondani és mondja a Szentírás: attól a céltól való eltérés, elhajlás, ami miatt az életünkben minden történik, amiért Isten vezetni akar bennünket.

Ezen az igén tájékozódva tehát Isten azt mondja: két dolgot kér. Először: fordulj felém, a másik, ami ebből következik: fordulj embertársad felé. Ha megnézzük, hogy a vallások ma mit neveznek böjtnek, akkor ebben a meghatározásban egyik sem szerepelne. Inkább az szerepelne: fordulj magad felé. Az Írás pedig azt mondja: fordulj az Úr felé, és ebből adódóan, és ennek következményeként fordulj a te felebarátod felé. Semmiképpen nem önmagunk felé.

Azt mondja itt az Úr: „Ilyen az a böjt, amely nekem tetszik?” Azt gondoljátok, hogy nekem tetszik? Milyen megdöbbenő, hogy valamiről az ember azt gondolja: ez jó, ez Istennek tetszik, Isten előtt érdem, és egyszer csak azt hallja: azt gondoljátok, hogy ez ér valamit? És elmondja az Úr: nem ér semmit. Ezért tartsatok bűnbánatot!

Érdekes, hogyan függ össze a Szentírásban a böjt és a bűnbánat, a megtérés, mert ez a kettő összefügg. Összekapcsolja a böjtöt és a megtérést a bűnbánat. A Jónás könyvéből bizonyára ismeritek azt a szép igét, amikor azt olvasuk: Ninive hitt Istennek, és böjtöt hirdettek. És mi volt ez a böjt? Az, hogy ne együnk húst? Nem! Az, hogy alázzuk meg magunkat az Isten hatalmas keze alatt. Ez a böjt azt jelentette ott Ninivében, (bár nem húsvét előtt voltak negyven nappal), hogy eltértünk attól, amit Isten elvárt tőlünk. Térjünk vissza Istenünkhöz.

Amikor a Szentírásban olyan drága igét olvasunk, mint amikor Jósias királyék megtalálják a templom falában a tekercset és elolvassák, akkor is böjtöt hirdetnek, bár nem volt húsvét előtti időszak, és mit jelentett a böjt? Megláták, hogy mi ebből semmit nem tartottunk meg. Megláták, hogy ezzel magunkra vontuk Isten haragját, akkor nekünk vissza kell térni az Istenhez. Akkor a hiba a mi készülékünkben van — ahogy mondták régen. Akkor nekünk vissza kell térni az élő Istenhez.

Mit jelent tehát a biblikus böjt? Világosan elmondhatjuk: visszatérést az Úrhoz. Szó nincs róla, hogy ez ételtől, italtól, valamitől való tartózkodás, valamilyen világi vagy egyházi szabályoknak a betartása lenne, hanem az élő Istennek való szeretetből és hálából való engedelmesség. *Ez fontos: az élő Istennek szeretetből és hálából való engedelmesség.* Meglátni, hogy miben tértem el, és kérni, hogy téríts meg, Uram, és megtérünk.

Szokták mondani: böjti időszak. Van a böjtnek időszaka? Ez is érdekes kérdés. Van bizony! Elmondom, én hogy látom az Írás alapján. A húsvét előtti 40 nap és húsvét utáni 325 nap. Ez a böjt időszaka. Meg lehet kezdeni húsvét előtt 40 nappal és lehet folytatni húsvét után 325 nappal, ha szökőév van, akkor egy-gyel többel. Ezt nem lehet korlátozni egy hétre, egy hónapra, kampányra vagy akcióra. A hívó embernek ez állandó kötelessége. — „Jézus, engedj hozzád térnem, veled halom, veled élnem.”

Az ige alapján Isten azt mondja: mi lesz ennek a következménye? Ha nem az Isten szabálya, rendje és az általa elvárt dolgok iránti hűségben ragaszkodik az ember Istenhez, akkor annak mindig megvan a következménye. Isten elmondja: ha hozzám ragaszkodtok, mi lesz annak a következménye. Ilyeneket mond: eljön világosságod, beheged sebed, igazságod jár előtted, a Úr dicsősége lesz mögötted, ha segítségül hívod, Ő válaszol, ha kiáltasz, ezt mondja: itt vagyok.

Spurgeon mondta: Isten ígéretei olyanok, mint azok a csekkek, amelyeket bármikor beválthatunk a bankban. A böjt pedig annak az alkalma, hogy ezeket a csekkeket, Istentől elkérem és elveszem, mert azt bármikor beválthatom. Isten az engedelmséghez ígéreteket fűz.

A másik szó, amire érdemes időt fordítanunk: a figyelem. Ez is kiolvasható az Ézsaiás 58-ból. A 3. versben olvassuk: „Miért böjtölünk — mondják —, ha te nem látod meg, miért gyötörjük magunkat, ha nem akarsz tudni róla?”

Miért böjtölt ott Izráel népe? Azért, hogy az Úr figyeljen rájuk. Ezt várták el. Valamit valamiért. „Miért böjtölünk, ha te nem látod meg, miért gyötörjük magunkat, ha nem akarsz tudni róla?” Mit akartak? Azt, hogy Isten figyeljen rájuk. Isten meg mit akar: Ti figyeljetek rám! Én figyelek rátok, de ti figyeljetek rám.

Azt mondja itt a nép: „miért gyötörjük magunkat, ha nem akarsz tudni róla?” — Hát ez a böjt, ez az istentisztelet? Ez az Úrhoz való viszony gyötrelem? Hát nem szeretetből kellene tenni azt, amit teszünk? Nem hálából teszi a hívó ember? Ahogy majd halljuk a negyedik kérdésben: ígértek-e, fogadjátok-e, hogy ti e kegyelemért hálából egész életeteket az Úrnak szentelitek. — Ez nektek gyötrelem? Amikor gyermekeinket szeretjük, az gyötrelem? Amikor házasságban él valaki a férjével-feleségével, az gyötrelem? Az Úrhoz való kapcsolatunk valamilyen gyötrelem? Nem a szeretet meg a hála? — Ezért volt helytelen a böjt.

Nem foggal-körömmel akar az Úr tőled és tőlem valamit kérni, hogy kényszer alatt tedd meg, hanem azt mondja: hálás szívvel a megváltásért, a bűnbocsánatért, az új életért, az örök életért vallja a szíved, hogy egész élted sem lesz elég zengnem az Ő dicséretét. *Ezért a böjt azt jelenti: az Úrra figyelek.* Különben honnan tudnám meg azt, hogy mi az a szabály, amely szerint élnem kell? Honnan tudnám meg azt, hogy Isten Szentlelke naponta hogyan aktualizálja számomra az ígét? Meg vagyok győződve arról, hogy azért kell Isten Szentlelke, hogy naponta aktualizálja, élővé és hatóvá tegye nekem az Írást, az Isten üzenetét.

Éppen ezért Isten azt mondja: rám figyelj! Különben hogyan tudod magad tartani ahhoz, amit én elvárok?

Igen, a 2Mózes 19-ben van egy olyan ige, mielőtt Isten vándorló népe elérne a Sínai hegyhez, ott Isten azt mondja nekik: „Most azért, ha figyelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok az én szövetségemet, ti lesztek valamennyi nép közt az enyéim.” Mi az egyik feltétel? Ha figyeltek szavamra.

A 123. zsoltárban olvassuk, ahogy a szolgálóleány figyel az úrnője kezére. Így kell, hogy a mi szemeink az Úrra nézzenek. Mit jelent a böjt? Figyelni a Úrra. Figyelni arra, amire Izráel népének úgy kellett figyelni, hogy mikor indul el a felhő és tűzoszlop, meg mikor áll meg. Amikor megállt, akkor ők is megálltak, mikor elindult, akkor ők is elindultak. A hívó ember így néz az Úrra, mert nem tudjuk, mit cselekedjünk— mondja Josafát abban az igében — csak tereád néznek a mi szemeink.

A böjt tehát nem önmagunkra figyelés. A böjt elsősorban az Úrra való figyelem. Annak a figyelem: szólj, Uram, mert hallja a te szolgád. Másodszor a böjt az embertársra való figyelmet jelenti.

Izráel népe figyelt az embertársra? Azt mondja: „pörölve és veszekedve böjtöltök.” Hogy fordultak a másik felé? Pörölve és veszekedve. „Ha majd senkire nem raksz jármot, nem mutogatsz ujjal...” Hát akkor hogyan fordultak a másik felé? Ujjal mutogatva: lám ő... A böjt pedig mit jelent? Nézek az Úrra, figyelek Óreá. Magamra pedig csak annyira figyelek, hogyan tértem el, és mennyire tértem el attól, amit Isten elvár.

„Ha kenyeret adsz az éhezőnek, és jól tartod a nyomorultat...” A böjt tehát nem valamilyen ételtől való megfosztás, magunk megfosztása. Mit nem lehet enni? Erre figyelünk böjtben? Szó sincs róla! Mit mond az ige? Nem arra kell figyelned, hogy mit ne egyél, hanem arra figyelj, hogy mit eszik az embertársad. Persze ez Ézsaiás korában akut probléma volt, még Jézus korában is, meg sok korban. Ma már azért sokan elmondhatjuk: van ételmünk és ruhánk. A régi időben azonban ez éles probléma volt.

Az embernek nem azt kell néznie, hogy én mit ne egyek, hanem az, hogy mit eszik ő. — És ez honnan derül ki? Az Úr iránti figyelemből, és a neki való engedelmességből.

A böjt tehát nem passzivitást jelent, hogy mit nem kell tennem. A böjt sokkal inkább azt jelenti: mit nem tettem meg, amit meg kellett volna tennem, vagy megtehettem volna. Nem a cselekedetek korlátozása a böjt, hanem a cselekedetek céljának az átirányítása mások felé. Menj oda embertársadhoz! Nem veszekedve és pörölve, hanem úgy, hogy megölelve, bocsánatot adva, vagy bocsánatot kérve — ez lenne az igazi böjt. Nem az, hogy valamit nem eszem meg, hanem az, hogy ami az enyém, abból adok a másoknak is, akinek nincs, aki emiatt szűkséget szenved.

Melyik és milyen az a böjt, amely az Úrnak tetszik? Ezt meg fogja nekünk mondani. Az Ó igéje és Szentleke által vezetni fog. Éppen ezért Óreá figyeljünk, benne gyönyörködjünk. Szabályait és elvárásait — így mondja a zsoldáros: törvényeit tartsuk szemünk előtt, és hálából, szeretetből mondjuk azt neki: itt vagyok, Uram, cselekedj velem a te akaratod szerint.

Énekeljük a 466,1 dicséretet.

Rád tekint már hitem,
Meváltóm, Istenem. A Golgotán:
Halld könyörgésemet
És vedd el vétkeimet;
Mostantól hadd legyek
Tied csupán.

Imádkozzunk!

Urunk, szeretnénk, ha az életünkre nézve egyetlen szabály és elvárás lenne, amelyet komolyan veszünk, és amit az előbb énekeltünk is: Mostantól hadd legyek tied csupán.

Köszönjük, hogy hozzád tartozni, a veled való közösségben lenni úgy lehet, hogy te újjászülsz, élő reménységre, Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által.

Amikor te kihozol bennünket elveszett életünk sarából és mocskából, megtisztítasz teljesen, és az igazság hófehér ruhájába öltöztetsz.

Köszönjük, hogy az ilyen ember Isten igéje szerint nem emberi elvárásoknak, szabályoknak akar megfelelni, hanem a mi Urunk tetszésére akar járni, élni, cselekedni.

Bocsásd meg, Urunk, hogy szavaink, indulataink, vágyaink és terveink olyan sokszor nem egyeznek a te gondolataiddal, vágyaiddal, terveiddel. Olyan sokszor nem látszik a lelkünkben Jézusnak békéje, tiszta szíve és mennyei szent lénye. Pedig olyan gyakran énekeljük: „Szeretnék lenni, mint Ő, alázatos, szelíd. Követni híven, mint Ő, Atyám parancsait.” — Engedd, hogy nekünk ez legyen a böjt. Meglátjuk azt, hogy miben tértünk el, komolyan vesszük, hogy a te segítségeddel visszatérhetünk, és vissza is akarunk térni, mert dicsőségedre és szent-ségedre akarunk élni.

Kérünk, Urunk, így járass bennünket. Őrizz, támogass, védj, adj tanácsot nekünk, mert nélküled elvesztünk.

Kérünk, vigasztald igéddel a betegeket. Vigasztald igéddel a gyászolókat, akik a héten búcsúztak szerettüktől. Ők is a menny felé tudjanak tekinteni, és fel tudják emelni szemüket a láthatóról a láthatatlanra. A mulandóról a örökkévalóra.

Kérünk, te szabd meg életünk, utunk, hogy hány éjszakánk lesz és hány napunk.

Te jöjj velünk az iskolába, a tanulásba, munkába, a családban végzett tennivalóinkba, közösségekbe, ahova helyeztél bennünket, Urunk, hogy szavainkkal téged hirdessünk, tetteinkkel hozzád hívogassunk.

Hallass meg minket kegyelmedből.

Ámen.

656

Megváltva!

✂ Crosby, Fanny Jane (1820-1915)

🎵 Butler, A. L. (1933-)

✂ Nagy József (1915-1985)

A D Hm Fism Hm Em A7 D G

Meg - vált - va! Mily bol-do-gan val-lom a Bá - rány szent vé-re á-rán.

A D Hm Fism D7 G6 Em9 D4 D

Meg - vált - va! Mily vég-te-len ál-dás, hogy gyer-me-ke va-gyok im - már.

D G Em6 Fism7 D/fis A/cis Hm E9 A A7

Refr. *Meg - vált - va, meg-vált - va! Ó, há-la né-ked, jó A - tyám!*

A D Hm Fism D7 G6 Em9 D4 D

Ke-gyel-med oly vég-te-len gaz-dag, a szí-vem csak té-ged i - mád.

2. Megmentve! Most áldom az Urat, és éneklek új éneket,
Mert fénye a lelkembe ragyog, s megújítja életemet.
Megváltva, megváltva! Ó, hála néked, jó Atyám!
Kegyelmed oly végtelen gazdag, a szívem csak téged imád.

3. Megváltóm! Csak téged imádlak, és hódolva porba hullok.
Ím, zeng, zeng a hódolat hangja, míg előtted leborulok.
Megváltva, megváltva! Ó, hála néked, jó Atyám!
Kegyelmed oly végtelen gazdag, a szívem csak téged imád.